

ابن تیمیة؛ حیاتہ و فکرہ

انتشارات «دار الروافد الثقافية» در سال ۲۰۲۰م کتابی مهم درباره زندگی و اندیشه‌های ابن تیمیہ را به قلم جان هوور و ترجمہ عمرو بسیونی منتشر کرد. مترجم در مقدمه‌ای که بر کتاب نوشته، اهمیت پرداختن به ابن تیمیہ را در این نکته دانسته است که در سال‌های پیشین، تفاسیر متناقضی از او و اندیشه‌هایش توسط جریان‌های گوناگون ارائه شده و مهم‌تر آن که این اندیشه‌ها مورد استفاده جریان‌های جهادی قرار گرفته است. بیشتر آنچه در فضای جهان اسلام درباره ابن تیمیہ نوشته شده، عمدتاً تک‌نگاری‌هایی هستند که تنها به بسط باورهای فقهی، حدیثی و عقاید او پرداخته‌اند اما جز کتاب محمد ابو زهره که به اقتضای آن دوران، با منابعی اندک و شیوه‌ای سنتی نوشته شده بود، اثر بسزایی درباره او و باورهایی که تنها رویکردی توصیفی (Descriptive) و به دور از داوری داشته باشد، کتاب دیگری رانمی‌توان در این زمینه یافت. این اثر با رویکردی تاریخی کوشیده است تا ابتدا تصویری مختصر از زندگی شخصی ابن تیمیہ و شرایط سیاسی و اجتماعی زمانه‌اش به دست دهد. شرایطی که از نگاه نویسنده بر فعالیت‌ها و آثار علمی وی اثر گذاشته است.

نویسنده همچنین اندیشه‌های علمی ابن تیمیہ را بی‌جوبی کرده و تلاش کرده است تا بفهمد هر کدام از این باورها مربوط به کدام یک از مراحل گوناگون زندگانی او هستند. از این رو علاوه بر اندیشه‌های او در زمینه اعتقادات، فقه، حدیث و تصوف به بیشتر باورهای سیاسی ابن تیمیہ هم پرداخته است. بنابراین دو فصل نخست به بررسی اتفاقات زندگی ابن تیمیہ، فصل سوم و چهارم به شخصیت معنوی او و مخالفت شدیدش با بدعت در شعائر دینی و همچنین نگاهش به باورهای صوفیه، فصل پنجم به روش استنباطی او در شریعت، فصل ششم به اخلاق سیاسی-اجتماعی او و نگاهش به جهاد و بالأخره فصول هفتم و هشتم به باورهای اعتقادی او پرداخته‌اند. ▶

- نویسنده: جان هوور
- مترجم: عمرو بسیونی
- انتشارات: دار الروافد الثقافية
- سال نشر: ۲۰۲۰م
- تعداد صفحات: ۲۲۴

الأزهر والشيعة التقريب الإسلامي في القرن العشرين

انتشارات «تنوير للنشر والإعلام» در سال ۲۰۱۹م کتابی را با نام الأزهر والشيعة التقريب الإسلامي في القرن العشرين که به قلم راینر برونر و به زبان آلمانی بوده و توسط محمد صفار ترجمه شده را منتشر کرده است. نگارنده در این اثر به مراحل گوناگون گفت‌وگوهای تقریبی اهل سنت و شیعه در قرن بیستم پرداخته و دستاوردهای آن را بررسی کرده است. نویسنده برای نمونه به رابطه جمال عبدالناصر و جریان‌های تقریبی در مصر پرداخته و تأثیر سفر محمد تقی قمی به مصر در سال ۱۹۵۶م و تصحیح ذهنیت عبدالناصر نسبت به این جریان‌ها را تحلیل کرده است.

بخش قابل توجهی از این کتاب که دارای ده فصل است، درباره چگونگی شکل‌گیری جماعت تقریبی مذاهب است که توسط گروهی از عالمان شیعی و سنی در دهه ۴۰ میلادی شکل گرفت و اهمیت این اثر نیز رصد و تحلیل همه‌مسائلی است که در این راستا اتفاق افتاده و در این مسیر، تنها به رابطه اهل سنت با شیعه دوازده امامی پرداخته (نه دیگر مذاهب شیعی) و در دو فصل نخست کتاب، ریشه‌های اختلاف میان دو مذهب و چاره‌جویی برای حل آن را به بحث گذاشته است.

برونر در فصل سوم از مکاتبات اختلاف‌برانگیز عالمان شیعی و سنی سخن به میان آورده و تا فصل ششم، از کوشش‌ها برای نهادی کردن اندیشه تقریب سخن گفته است؛ امری که به شکل‌گیری شبکه‌ای از عالمان طرفدار تقریب انجامید.

نویسنده در چهار فصل دیگر، از حدود و ثغور تقریب، چالش‌های آن، نسبت تقریب با سیاست انقلابی، فراز و نشیب اندیشه تقریب و مسائلی از این دست صحبت کرده و در پایان به این مهم پرداخته است که استمرار این اندیشه در قرن بیست و یکم چگونه خواهد بود. ▶

- نویسنده: راینر برونر
- مترجم: محمد صفار
- انتشارات: تنوير للنشر و الإعلام
- سال انتشار: ۲۰۱۷م
- تعداد صفحات: ۵۲۸

